Spis treści

Wstęp 7

Piotr Banaszyk
Cele strategiczne przedsiębiorstwa we współczesnej gospodarce 9

Waldemar Czternasty, Paweł Mikołajczak
Rozwój małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce a źródła ich finansowania. Współczesne dylematy 27

Andrzej Czyżewski
Optyka badań makroekonomicznych w gospodarce żywnościowej 57

Bazyli Czyżewski, Adam Majchrzak
Efektywność rynku ziemi rolniczej oraz waloryzacja rent gruntowych w kontekście regulacji instytucjonalno-prawnych w wybranych państwach członkowskich Unii Europejskiej 80

Marian Gorynia, Barbara Jankowska
Klastry jako podstawa budowy stref wysokiej produktywności 101

Aleksander Grzelak
Problem złożoności w ekonomii w kontekście procesów globalizacji 122

Alfred Janc
Instytucje i rynki finansowe w okresie kryzysów i po kryzysie – poszukiwanie rozwiązań systemowych 140

Marian Matłoka
Uogólnione wypukłości 155

Jacek Mizerka
Rozważania nad rozwojem finansów współczesnych korporacji 171

Kazimierz Pająk
Rozwój lokalny jako nowa kategoria ekonomiczna 185

Emil Panek
Kapitał ludzki jako czynnik wzrostu gospodarczego. Ujęcie modelowe (na przykładzie zagregowanych modeli klasy AK) 215

Barbara Pogonowska
Kryteria naukowości i poprawności metodologicznej w ekonomii 254

Wiesława Przybylska-Kapuścińska
Wykorzystanie modeli prognostycznych w polityce pieniężnej i ich wdrożenie w nowoczesne procesy kształcenia 271

Marek Ratajczak
Kryzys gospodarczy a rozwój ekonomii jako nauki 290

Tomasz Rynarzewski
Kryteria optymalnego obszaru walutowego a absorpcja negatywnych skutków szoków asymetrycznych w unii monetarnej 311

Jerzy Schroeder
Ekspatriacja jako przedmiot badań w dziedzinie międzynarodowego zarządzania zasobami ludzkimi 345

Maciej Żukowski
Zatrudnienie i polityka społeczna w warunkach postępującej integracji gospodarczej w UE 367

Nota o autorach 383

Wstęp

Systemy gospodarczo-społeczne należą najprawdopodobniej do najbardziej złożonych układów występujących we współczesnym świecie. Ekonomia jako nauka o gospodarowaniu próbuje wyjaśnić te skomplikowane zależności i mechanizmy. Warunkiem koniecznym, aczkolwiek niewystarczającym rozwiązania tych kwestii, jest korzystanie z właściwych metodologii, rozumianych jako wykorzystanie właściwych metod w badaniach naukowych, z uwzględnieniem ich wartości poznawczej, aplikacyjnej, jak również efektów.

Analiza metodologii w naukach ekonomicznych nie jest zdaniem łatwym. Wynika to z różnorodności i wieloaspektowości tej problematyki. Dotychczas najczęściej wykorzystywane w ekonomii są metody statystyczne, historiozoficzne, a także porównawcze czy opisowe. W związku z tym pojawiają się problemy dotyczące stosowania metod badawczych oraz pytania: Czy istniejące są wystarczające? Czy jest konieczność poszukiwania nowych? Czy może wystarczy zmodyfikować istniejące? Adresowane są one do uczonych zajmujących się między innymi metodologią w naukach ekonomicznych. Powyższe pytania i próby odpowiedzi stały się inspiracją dla Autorów niniejszej monografii. Głównym jej celem jest określenie i rozpoznanie nowych trendów w metodach badań nauk ekonomicznych. Chodziło także o to, by niektóre rozstrzygnięcia włączyć do procesu kształcenia akademickiego, a także do praktyki gospodarczej.

Monografia jest następstwem inicjatywy i działań pracowników Katedry Makroekonomii i Gospodarki Żywnościowej Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, przy współudziale nauczycieli akademickich Katedry Polityki Gospodarczej i Samorządowej. Ich wysiłek doprowadził do uzyskania grantu „Nowoczesne techniki analityczne (NTA) w podnoszeniu jakości kształcenia na studiach ekonomicznych". Był on realizowany w UEP od 2009 roku w ramach programu operacyjnego „Kapitał ludzki". Szerokie spektrum badań naukowych w Uczelni, jak również wieloaspektowość poruszanej tematyki były przesłanką do ukształtowania struktury niniejszej pracy. Monografia w głównej mierze oparta jest na wykładach prowadzonych pod takim samym tytułem w ramach grantu NTA. Zaproszono też pracowników naukowych Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu do przygotowania propozycji artykułów, i przedstawienia wyników swoich badań, które mieszczą się w obrębie tematu głównego. W konsekwencji otrzymano zbiór, który po selekcji uporządkowano w dwóch tomach. Różnią się one szczegółowością poruszanych problemów nawiązujących do tematu głównego.

Pierwszy tom poświęcony jest zagadnieniom ogólnym metodologii nauk ekonomicznych. Zawiera siedemnaście opracowań. Znajdziemy tu zagadnienia: propedeutyki metodologii nauk ekonomicznych (B. Pogonowska), rozwoju w ekonomii (M. Ratajczak), monetarne (A. Janc, S. Przybylska-Kapuścińska, T. Rynarzewski), klastrów (B. Jankowska, M. Gorynia), samorządu terytorialnego (K. Pająk), badań w gospodarce żywnościowej (A. Czyżewski B. Czyżewski, A. Majchrzak), zarządzania zasobami ludzkimi (M. Żukowski, J. Schroeder), kapitału ludzkiego (E. Panek), złożoności i wypukłości w ekonomii (A. Grzelak, M. Matłoka), zarządzania przedsiębiorstwami (P. Banaszyk), finansami (J. Mizerka), rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw (Waldemar Czternasty, Paweł Mikołajczak).

Poszczególne artykuły powstawały niezależnie i są szerokim przeglądem zagadnień odnoszących się do tytułowego zagadnienia, stąd – z punktu widzenia Czytelnika, każdy powinien znaleźć coś, czym ubogaci się naukowo. Jako redaktorzy zdajemy sobie sprawę z tego, że monografia ta nie wyczerpuje w całości (nawet uwzględniając jej drugi tom) zagadnień odnoszących się do metodologii nauk ekonomicznych. Stanowi ona jednak istotny głos pracowników UEP w powszechnej debacie na temat przyszłości ekonomii. Żywimy nadzieję, że książka ta skłoni Czytelników do refleksji nie tylko dotyczącej trendów w metodologii nauk ekonomicznych, lecz wyzwoli działanie na rzecz ich urzeczywistnienia we wszystkich sferach życia państwa, społeczności czy pojedynczego człowieka.

Aleksander Grzelak
Kazimierz Pająk

Poznań, we wrześniu 2010 roku